

Luminița VARTOLOMEI

OPERĂ – DANS

Multipla premieră

Victorie! „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi“ își lărgeste și cercul participanților, și – implicit – audiența...

Pentru prima dată, acum (în cei 14 ani de existență a festivalului organizat de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor), Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian“ a participat și el la această importantă reuniune muzicală bucureșteană, cu o producție proprie, în premieră absolută; și tot pentru prima dată, acum (după acești 14 ani de libertate... ideologică), instituția artistică în cauză a montat un balet românesc.

O premieră ar mai fi și faptul că respectivul spectacol (spre deosebire de baletele de odinioară ale regretatei coregrafe Mihaela Atanasiu – *Viața, dragostea omului*, *Meșterul Manole*, *Lección de dragoste* și mai ales memorabilul *Nesfârșit, zborul Măiestrei* –, care foloseau drept suport muzical colajul unor fragmente din compoziții preexistente) are la bază o partitură special scrisă pentru dans: *Treceri* de George Balint, subintitulată chiar *Șapte episoade muzicale pentru un spectacol coregrafic*. Și tot în premieră (după multe zeci de ani: cam de la lansarea operetelor lui Gherase Dendrino încoace!), compozitorul însuși se află la pupitrul dirijoral. (De altfel, George Balint activează deja de ceva vreme ca șef de orchestră al Teatrului „Ion Dacian“...)

Încă o premieră poate fi considerată prezența *live* a creației (vocal)simfonice contemporane într-o reprezentație a Teatrului de Operetă și faptul că spectatorii fideli

Scenă din spectacol.

ai respectivei scene s-au dovedit a fi neașteptat de receptivi la un tip de mesaj muzical cu care mulți dintre ei veneau pentru prima dată în contact. Meritul principal în această fericită „antantă” a revenit, evident, compozitorului George Balint, al cărui limbaj artistic s-a dovedit a fi tot atât de personal pe cât de direct și – totodată – pe cât de clar, transparent și echilibrat, pe atâta de bogat în evenimente sonore diverse și consistente. Cu numai nouă instrumentiști (câțiva dintre ei – flautistul Alexandru Hanganu, clarinetistul Sorin Oancea și violonistul Marius Leau – mânuind mai multe exemplare ale aceleiași familii de instrumente; alții – cornistul Marian Barbu, trombonistul Liviu Filip, pianista Mădălina Ene și violoncelistul Vasile Botez – cântând la unul singur, iar ampla grupă de percuție necesitând doi interpreți: Alexandru Matei și Georgeta Scurtu), cu un septet vocal (Claudia Deleanu, Ana Mirescu, Camelia Mocanu, Aurelia Tudor, Alois Doboș, Bogdan Pelearcă și Cătălin Petrescu, pregătiți de maestrul de cor Gabriel Popescu), cu doi (excelenți) soliști (soprana Ligia Dună și basul Orest Pâslariu Ranghilof) și (pe alocuri) cu „vocea electronică” a benzii de magnetofon, compozitorul George Balint a imaginat, iar dirijorul George Balint a realizat efectiv, o muzică vie și colorată, densă și tensionată. Păcat doar că textul – în limba latină (o mai veche pasiune a autorului, ce a produs senzație și în trecuta ediție a festivalului SIMN, cu piesa vocal-instrumentală *Dinainte de trezire*) – n-a fost comunicat publicului și prin intermediul programului de sală (măcar în original, dacă nu în traducere românească), fiindcă, oricât de bună dicție ar avea (și chiar aveau!) cântăreții, el rămâne imposibil de înțeles integral...

Aceasta fiind situația, nu mi-am putut da seama dacă între expresia vizuală și cea literară a *Trecerilor* există o relație măcar la fel de solidă precum între dans și muzică. Trebuie totuși să presupun că da, judecând după faptul că pe afiș figurează și un consultant literar-artistic: altminteri, de ce-ar fi avut nevoie coregraful Adina Cezar, pentru scenariul și regia spectacolului, de ajutorul lui Ion Dodu Bălan? Costumele (foarte simple, frumoase și expresive, ilustrând o simbolică primară a culorilor: alb, negru, roșu) au fost concepute tot de Adina Cezar, numai decorul fiind semnat de Diana Ioan. Faptul că parcă l-am mai văzut undeva (dar nu mai știu unde: poate chiar în cea dintâi colaborare cu Teatrul „Ion Dacian” a grupului „Contemp”, petrecută la sfârșitul anului 2001 și anticipând înglobarea trupei conduse de Adina Cezar în structura instituției?) nu știrbește cu nimic forța de impact a demersului scenografiei, care compune din elemente disparate și în aparență aberant alăturate (galerii vitrate și statui răsturnate, coloane care nu susțin nimic și scări care nu duc nicăieri, arcade și arteziene, ba chiar și o seră suspendată, straniu înroșită la un moment dat de sângele unei lumini nepământene) un conglomerat de surprinzătoare soliditate și organicitate. Dar oare cui aparține filmul ce curge neconținut în spatele acțiunii dansate, „răpind” adesea atenția privitorului, îndeosebi prin splendoarea gros-planurilor?

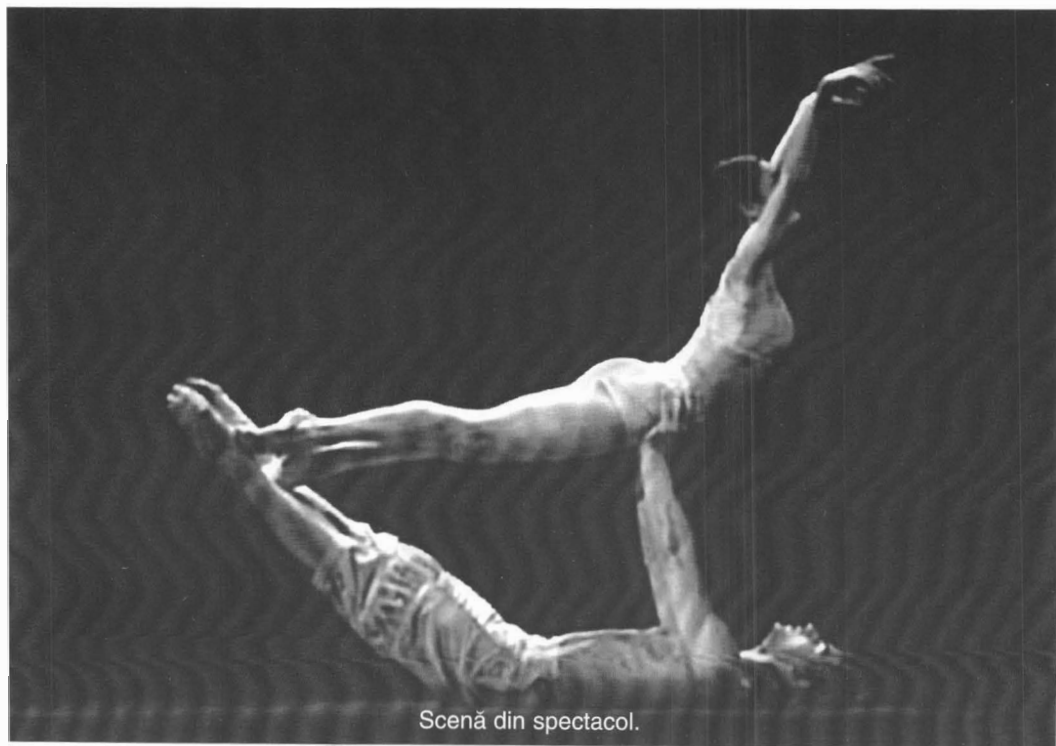
Traseul veșnic reiterat al existenței umane – naștere, copilărie, căsătorie, maternitate, moarte –, neferit de suferința pierderii sau a trădării, a regretului și a imposibilei iertări, constituie trama coregrafiei create de Adina Cezar, a cărei substanță se distinge prin îndrăzneală în noutatea de mișcări și poze, cu un accent evident pe etalarea forței, rezistenței și echilibrului de care beneficiază componenții grupului „Contemp”: Claudia Codârleanu, Iulia Weis, Tania Cucoreanu și Cristi Borada, dar în special Simona Crețeanu, în care am întrezărit-o pe viitoarea stea a baletului nostru contemporan. Cu numai cinci interpreți, deci, Adina Cezar sculptează în spațiul scenei grupuri statuare în continuă metamorfoză sau pictează podeaua cu trupurile contorsionate ale dansatorilor, insistând pe câte un element de mișcare ce capătă astfel, prin caracterul repetitiv, rolul de *ostinato*. Așa este – de pildă – superbul înot prin aer pe care, susținută de

Cristi Borada, Simona Crețeanu ni-l întâmpărește pentru totdeauna pe retină: imponderabil și halucinant, imagine a supremei spiritualizări în arta coregrafică.

Teatrul Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian” – Treceți. Muzica și conducerea muzicală: George Balint. Scenariul, regia, coregrafia și costumele: Adina Cezar. Decorurile: Diana Ioan. Dansează ansamblul „Contemp”: Simona Crețeanu, Claudia Codârleanu, Iulia Weis, Tania Cucoreanu și Cristi Borada. Data premierei: 23 mai 2004

„Lasciate ogni... capelli, voi ch'entrate!”

La ce vă puteți aștepta, mergând la un spectacol de balet intitulat *Francesca da Rimini*? Evident, la muzica lui Ceaikovski (aceea din *Uvertura-fantezie*, opus 32, în primul rând) și la tragedia îndrăgostiților etern damnați din *Infernul* lui Dante Alighieri. Mare vă va fi însă mirarea descoperind, în *Divina Commedia* creată de celebrul exilat florentin pe la o mie trei sute și ceva, doi bărbați în costume actuale „de stradă” – în care vă veți simți tentați să-i vedeți pe Dante (1265–1321) și Vergiliu (70–19 **înainte de Hristos!**) –, asistând la amorul nevinovat al unui cuplu pe care, nu se știe de ce, niște bărbați în costume negre compuse din fâșii (de clară inspirație sado-masochistă, deosebit de expresiv realizate de către scenografa Adriana Urmuzescu) îi fugăresc de colo-colo și în cele din urmă îiucid. Cum nici vorbă nu poate fi de vreun adulter care să provoace răzburarea (căci ultragiatul soț Malatesta nu apare defel și nici măcar nu i se sugerează cumva existența), vă veți gândi că titlul de pe afiș se referea doar la partitura ceaikovskiană, nu și la poema dantescă. Veți

Scenă din spectacol.